

Gyümölcsöző együttműködés

Esztendeje már, hogy az első megállapodás létrejött a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének szegedi intéző bizottsága és a szabadkai DIT (Mérnökök és Technikusok Szövetsége) között. Az 1964. decemberében tartott előkészítő megbeszélést januárban másik követte, melynek eredményeként rendszeres és gyümölcsöző kapcsolat alakult ki a két szervezet között.

A DIT küldöttei: Süli Endre, a szabadkai szervezet titkára, Braun Gavro, Antun Bašić, Nikola Jarić, és Dulić Josip mérnökök most két napig — 28-án és 29-én — ismét Szegeden tartózkodtak, s a tapasztalatokat értékelve megbeszélték a jövő évi együttműködés terveit.

A jugoszláv szakemberek többek közt élénken érdeklődtek a szegedi hévíz-felhasználás és a téglablokkos építkezések iránt.

A jövőben még összehangoltabb, elmélyültebb munkára törekszik a két tudományos szervezet. Az 1966. évi programban — melynek egyeztetése most történt meg — már 250–250 nap együttműködést terveznek. A témák közt főként olyanok szerepelnek, amelyek egy-egy aktuális kérdés teljes feldolgozását igénylik.

Gáztüzelés — gazdaságosság, tisztaság „Eletben marad” a Szegedi Erőmű

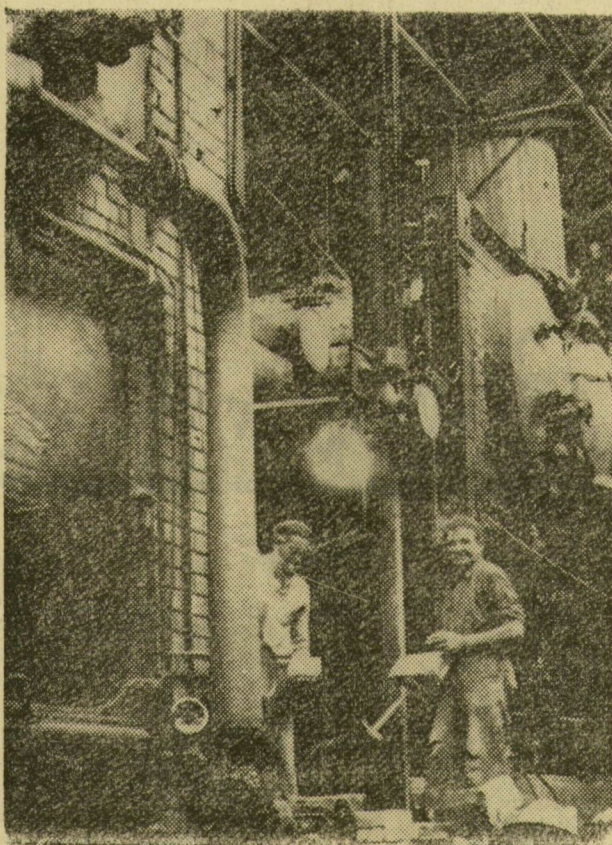
A villamos energia termelése, vagy a gőzfejlesztés, ha szénből történik, csak a bányák közelében gazdaságos. Szeged a legtávolabb fekszik az országban található valamennyi szénlelőhelytől. Eppen ezért a Szegedi Erőmű sorsa is megpecsételtek látszott az üllési és a tápéi olaj-gázmező feltárásáig.

Az illetékesek, a Villamosipari Igazgatóság és a DÁV vezetősége, rögtön felismerték a gázkutakban rejlő lehetőséget. Elhatározták: az eddig nem teljes kapacitásban kihasznált távfűtő erőművet — ilyen jelleggel — tovább fejlesztik és kázanáit a gazdaságos gáztüzelésre alakítják át. 1965. július végére, mire a gázvezeték megépítése befejeződött, az 1-es számú kazán átalakítása is elkészült. Hamarosan megindult a próbaüzem is és kiderült, hogy egy kazán átépítése is nagy eredménnyel járt: a Szegedi Erőműbe irányuló szén szállítás a felére csökkent, s a korom nagy része is eltűnt a város levegőjéből.

Átépítik a kazánokat

Jelenleg az 1-es kazán 14 gőzfogyasztót lát el a távfűtési hálózatban. Többek között a konzervgyárat, a ruhagyárat, a kábelgyárat, a kenderfonógyárat, az 1-es kórházat. De a következő évek rendezési terveiben már szerepel a város nagyobb intézményeinek bekapcsolása is. Ehhez több gőzre és az erőműben lévő valamennyi kazán átalakítására van szükség.

Ottjártunkkor a II-es, III-as kazán rekonstrukciójának lehettünk tanúi. Kutasi Mi-

Téglával falazzák a II-es számú kazán tűzterét

hály erőművi csoportvezető a következőket mondotta:

— A kazánok rekonstrukcióján kívül a tervekben szerepel új gőzvezeték építése és új fogyasztó, az AKÖV bekapcsolása. A munka értékére jellemző: a beruházás mintegy 16 millió forintot tesz majd ki.

Rekonstrukció

A DÁV erőmű műszaki gárdáját és dolgozóit dicséri,

hogy a jelenlegi átalakításokat az ERŐTERV tervei alapján már saját maguk végzik. A fontos és újszerű feladatokat a TMK-műhely átcsoportosításával oldják meg. Erről Agócs János üzemvezető így tájékoztott:

— Két célkitűzésünk van: gyorsan és minél olcsóbban dolgozni. Igyekeztünk az átalakításokat létszámmelés nélkül megoldani. S hadd mondjak egy adatot a II-es, III-as kazán felújításáról: ilyen körülmények között ez mindössze 405 ezer forintba kerül majd.

Hogy megéri-e a befektetett munkát az erőmű rekonstrukciója? Nyugodtan felelhetünk: igen, hiszen itt van a közelben az olcsó nyersanyag. Maga az a tény, hogy megszűnik a rendkívül drága szén szállítás, rakodás, raktározás, már indokolja a befektetés helyességét. Azonban van még egy nagy előnye az átállásnak. A szén-tüzeléssel együtt eltűnik az erőműből szálló korom és pernye, a város levegője lényegesen tisztább lesz!

Matkó István

Propagandánk hatékonysága

A párt politikájának világos és egyértelmű magyarázata megköveteli a propagandamunka eszközeinek tovább finomítását, s ugyanakkor azt is, hogy a pártoktatás minden formájában — természetesen az adott tanfolyam színvonalához igazodva — a középponti helyet foglalja el céljaink, feladataink ismertetése. A propagandamunkában mind több párttag és pártönkivűli szerep jut, így tehát napról napra nő azok száma is, akik a marxizmus-leninizmus tudományának ismeretében ítélik meg a világ eseményeit és alakítják ki álláspontjukat. A pártoktatásban résztvevők zöme később maga is szószólója lesz a párt politikájának a propagandamunka aktívjaként.

Tervszerűbben, átgondoltabban

A propagandamunka legfontosabb feladata a tudatformálás, az emberek szocialista tulajdonságainak kialakítása. E területen a meglévő jelentős eredmények ellenére is még igen sok a tennivaló: elsősorban még tervszerűbbé, átgondoltabbá kell tenni a tudatformálást.

Némileg leegyszerűsítve úgy is fogalmazhatunk, hogy nem elég csak az elméletet megismerni, az elméleti fel-

A tiszta szobában

Úgy adódott, hogy az éjszakát is a faluban kellett töltenem, s a hivatalos emberek, akikkel dolgom volt, szűkösen lakván, takaros parasztháznál szereztek szállást. A háziak szívesen fogadtak, s ahogyan illik, nemcsak néhány szóra, hanem hosszabb beszélgetésre is teremtettek időt: a tiszta szobában ültünk, a tűz éppen csak nyújtogatni kezdte lángnyelvecskéit, dermesztő hideg volt. Kissé zavartan magyarázkodtak: nem gyűjtöttünk be még ebben az esztendőben, nem használjuk ezt a szobát. Később azután, mikor kissé meg- és összemelegedtünk, elmondották, bár öten szoronganak a „kis” szobában — a három gyerekek — ide mégsem jöhetnek: mit mondana a falu?! A tiszta szoba az tiszta szoba. Nem arra való, hogy lakják, hanem, hogy — legyen... Vigyázva — mert érzékenységet joggal kiváltó, esetleg sértődést is okozó ügy ez, — de azért a dolgokat nevén nevezve, kérdegetni kezdem őket, s meglepetésemre, tartózkodásukat könnyen feladva, egyetértettek azzal, hogy sok még életükben a rossz hagyomány. Amit ugyan szívük szerint már nem követnének, csak éppen a rosszul értelmezett hagyománytisztelőt okán teszik ezt.

Hiba lenne a tiszta szoba esetéből következtetni; csak-hogy nem kivételes véletlen ez. A faluban otthonosabban mozgó emberek, akiknek módjuk van a hétköznapi részleteit megismerni, tapasztalhattak nem is egy, ehhez hasonló: a modern berendezésű, csak éppen nem használt fürdőszobát, a ruhákkal zsúfolt szekrényt, amelyben azonban csak akkor nyúlnak, amikor a molyirtót cserélik, vagy — hogy nagyobb dolgot említsék — a tornyokkal cifrázkodó „villát”, amely jóval többet került, mint a praktikusabb lakóhely, s amelynek tornyait ugyan semmire nem lehet használni, de — „sebb, mint a szomszédoké”. A közelmúltban Darvas József írt őszinte szavakkal cikket a Népszabadságban az „olvasó nemzet vagyunk” sokat hangoztatott, csak éppen így nem igaz bonyolult kérdésköréről. Valahol, mint egyik láncszem a másikhoz, kapcsolódik a könyv, meg a tiszta szoba is. A lehetőség és az igény. Az anyagi gyarapodás és a szellemi gazdagodás ritmusának egyetlensége; hagyomány és rossz szokás szétválasztása.

Nemegyszer igen áttételes formában jelentkeznek a gondok; úgy is, hogy — például — az üzemből végre tető alá hozott fekete-fehér öltözöt, s a hozzá kapcsolódó fűdőt csak a dolgozók hatvan százaléka használja, negyven százalékuk tisztálkodás nélkül tér haza; s úgy is — megintcsak például —, hogy a szülők megtiltják felnőtt lányaiknak a bekapcsolódást a táncsoport munkájába. Hányféle apró — és erős! — szál, ami a műlhoz köt, amely arra késztet, hogy fölös teherként cipeljünk magunkkal olyasmit, ami avitt, ami igazából nem kell már senkinek, ami a tegnapi és a tegnapielőtti idezi ma, a megváltozott körülmények közepette. Mert még ma sem ritka, hogy a betűt szerető, könyveket hazahordó gyereket azzal intik le: minek az neked? Ne rontsd a szemed! Mintahogy az is megtörtént, hogy a személyi higiénia érdekében harcot kezdő orvost „kibeszélték”, sőt fel is jelentették, mert „nem a maga dolgával törődik”.

Mindez csak apró adalék a valóság hatalmas és kimeríthetetlen tényanyagából, mert hiszen nagy dolog, hogy a hétszáz lelket számláló faluban egyáltalán doktor van; hogy a huszonöt-harminc esztendeje még cselédsorsra jutó parasztyerek ma a könyvtárból könyvet visz haza; s hogy van miből tornyoskákát biggyeszteni a tetőre — s mindennek az ellentéte is a valóság egy rétege. Így teljes valóság: csak ezt vagy csak azt a részét látni, láttatni, öreg hiba lenne. Márcsak azért is, mert ilyenkor, téli délutánokon, esteiken több az idő szót cserélni, a világról is, meg magunkról is. Megpezdül ilyenkor a falu élete, s kár lenne, ha e pezsgésből, szomszédolásból, a művelődési házban töltött estéből — kifelejtődne mindaz, amit a „tiszta szoba” kérdésköre gondban és — feladatban jelent.

M. B.

Újjászületik Szeged jellegzetes épülete

Szeged jellegzetes épülete a tanácsháza. A városközpontban lévén, állapota a város lakóit és az idegeket egyaránt érdekli. Építését — mint tudjuk — az 1879. március 12-i nagy árvíz utáni újjárendezés során határozták el, amikor is országos pályázatot hirdettek és a megbízást Lechner Ödön és Pártos Gyula pályaműve kapta meg. Az építést 1883-ban fejezték be, de még évekig folytak a részletmunkák, a tanácsterem mennyezeti freskóját csak öt év múlva fejezte be Vajda Zsigmond.

Bizony jó 80 év telt el a befejezés után és az idő megviselte az imponáló műemléket. A székház javítása különösen a felszabadulás után állandó gondot okozott a tanácsnak. A Belváros műemlék felújítását háztömbjeinek felújítását 1954-ben kezdték meg és a tanácsházára 1957-ben került sor, amikor a külső homlokzatot festették ki. A szakértők már akkor is jelezték, hogy sokkal többre, teljes felújításra van szükség. 1964-ben elkészültek a tervek és ebben az évben befejezték a tetőszerkezet egyes részeinek kicserélését, a bádofedést és a tetőzet színes cserepezésének túlnyomó részét. Új sisakot kapott a torony, kicserélték átvett kőmellvédjeit és vakolásával, festésével októberre elkészültek.

Mindez körülményes munka volt, hiszen mindent úgy kellett elkészíteni, amilyen az eredeti volt. Jelentős költséget takarítottak meg azzal is, hogy a városi levéltárban felmázányi terv és irat őrző Lechnerék munkáját. A tetőzet másfél méteres nagyságú bádofiguráinak tervei természetesen nagyságban vannak meg. Így az eredeti lapokról raizolhatták át a lemezre a figurák vonalait. A tetőzet cserepeit a pécsi porcelángyárból készítették.

A külső munkákat a hi-

- A város egyik dísz
- Érdekes és vonzó

deg és az eső akadályozza. A festők és a díszítők azonban benti munkát végeznek. Az épület középpontjában, a harmas kapu felett helyezkedik el a tanácsterem. Ennek folyik most a helyreállítása, illetve a pontos, eredeti szerinti felújítása. A mennyezeti szép freskót restaurálták. A Csongrád megyei Építőipari Vállalat festőmunkásai Frank Árpád festőműtővel együtt elmondották: tudásuk legjavával végzik a város egyik legszebb termének elkészítését. Úgy tartja a közvélemény, hogy három igazán szép terme van a városnak: a Tisza Szálló nagyterme, a tanácsterem és a központi egyetem aulája. Frank Árpádék fáradoztak mind a három.

A tanácsházán az elnökségi emelvény és a bejárati ajtó felett van a város 1719-ben kapott címerének domború mása, ezt festik most ki az eredeti diplomáról, gondosan ügyelve a színek árnyalataira. Ha elkészül a terem, a város egyik látnivalója lesz. Igaz, mindennek, mind az épületnek a stílusa túl bő díszítéseivel kissé nyomasztóan hat reánk. Így voltak ezzel akkor is, amikor elkészült.

Lechner Ödönnek és Pártos Gyulának jutott a legizgalmasabb feladat. Az úri vármegye hagyományain nevelkedett Tisza Lajos királyi biztos személyes kívánságára barokkos ízü épületet kellett tervezni, annak megfelelően alakult a nagyterem és a bútorzata.

Lechner, aki abban az időben a francia reneszánsz építészeti eszményeiért lelkesedett, csak kényszerűségből tette magáévá a barokkos megoldást és átcsilán művén későbbi gondolatvilágát, a szecesszió is. Egészében azért a tanácsterem térhatása jó, díszítőelemei meg lehet szokni és meg lehet szeretni. Napsütésben, vagy a teljes világyfénynél igazán vonzó és érdekes alkotás, amely megérdemelte, hogy felújítsák. A szép vonalú stukkók, a párkányok, az erkélyek hasas mellvédjei és az oszlopok harmonikus egészet alkotnak.

Jövőre a felújítási munkák folytatódnak. Úgy számítják, a szabadtéri játékok idejére a tanácsháza teljesen felújítva díszíti a várost.

Oltvai Ferenc
levéltári igazgató

Öreg kombájnok utolsó felvonulása

Érdekes látványosságban, kombájnok téli felvonulásában, volt részük a napokban a szeged-orosházi országúton közlekedőknek. Öreg AC-típusú kombájnok egy kis karavánját vonattak — szalmagyűjtő kocsikkal együtt — Székkutasról a Kiskundorozsmai Gépjármű Allomás sándorfalvi üzemegységébe. Ez volt az utolsó útjuk a kiszolgált arató-csepőknek, s ez alkalommal — azt lehet mondani — elbúcsúztatták attól a tájtól, ahol több mint egy évtizeden keresztül könnyítették a betakarítás nehéz munkáját. Ezek a gépek egyenként húsz-harmincezer mázsa gabonát vágtak le, csepelték el és most Sándorfalvára kerültek a kiselejtezés után.